

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА

МІСЦЕ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОСИСТЕМІ СТАРТАПІВ UKRAINE'S PLACE IN THE GLOBAL STARTUP ECOSYSTEM

У статті досліджується роль України у глобальній екосистемі стартапів. Україна має високий потенціал завдяки кваліфікованим кадрам, особливо в ІТ, та сприятливому економічному середовищу. Виділено ключові галузі розвитку: ІТ, агротехнології, креативна економіка, а також гостинність і туризм, які сприяють регіональному зростанню та підвищенню впізнаваності. Аналізуються механізми підтримки, такі як акселератори та програми співпраці, попри виклики, зокрема інфраструктурні прогалини та регуляторну нестабільність. Приклади стартапів Grammarly і Reface ілюструють можливості інтеграції. Стаття акцентує увагу на інноваціях у гостинності (AI, IoT, еко-технології) та пропонує рекомендації для використання потенціалу України у глобальній стартап-екосистемі.

Ключові слова: стартап, інновації, креативна економіка, гостинність, туризм, акселератори, інкубатори, міжнародні ринки, інтеграція, сталий розвиток, цифровізація, підприємництво, персоналізація сервісів.

The article explores the role and potential of Ukraine in the global startup ecosystem. Ukraine demonstrates significant opportunities for integration into global markets due to its highly skilled workforce, particularly in the IT sector, and a competitive economic environment. The study highlights key sectors for startup development, including IT, agritech, and the creative economy, which align with global trends in digitalization and sustainable development. Particular attention is paid to the strategic importance of the hospitality and tourism industries as drivers of innovative solutions that contribute to regional economic growth and enhance the country's global visibility. The research analyzes mechanisms of institutional support, such as accelerators, incubators, and international cooperation programs, which provide startups with access to funding, mentorship, and global platforms. At the same time, the study identifies major challenges, including infrastructure gaps, regulatory instability, and limited access to international markets. Successful examples of Ukrainian startups, such as Grammarly and Reface, illustrate the possibilities for global integration with adequate support and resources. The article emphasizes the development of regional startup ecosystems and the enhancement of state programs like "Diia.City" to strengthen Ukraine's startup landscape. Special attention is given to the innovative potential in the hospitality and tourism sectors, focusing on AI-driven personalization, IoT-based solutions, and eco-oriented technologies. Such advancements can significantly boost competitiveness and attract international investments. The findings highlight the necessity of developing mechanisms for adapting products to diverse cultural and economic environments while supporting startups in addressing societal challenges. The article provides practical recommendations for entrepreneurs and stakeholders to harness Ukraine's innovative potential and strengthen its global position in the startup ecosystem.

Keywords: startup, innovation, creative economy, hospitality, tourism, accelerators, incubators, international markets, integration, sustainable development, digitalization, entrepreneurship, service personalization.

УДК 658.586

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.90-1>

Дишкантюк О.В.¹

к.т.н., декан факультету менеджменту,
готельно-ресторанної справи та туризму,
Міжнародний гуманітарний університет

Dysnkantiuk Oksana

International Humanitarian University

Постановка проблеми. Стартапи відіграють ключову роль у формуванні інноваційної економіки, забезпечуючи створення нових технологій, продуктів та послуг. У світовому контексті такі країни, як США, Ізраїль та Естонія, демонструють успішні приклади трансформації своїх економік завдяки стартапам. Аналіз місця України в глобальній екосистемі стартапів є важливим для розуміння можливостей інтеграції нашої країни у ці процеси, що актуально в умовах глобалізації. Україна має значний людський капітал, зокрема фахівців у галузях ІТ, агротехнологій та креативної економіки. Водночас міжнародні рейтинги, такі як Global Innovation Index, показують, що Україна має невикористаний потенціал у сфері інновацій. Аналіз стартап-екосистеми України дозволяє оцінити, як наші ресурси можуть бути ефективніше використані для посилення конкурентоспроможності країни на міжнародній арені. Стартапи можуть стати інструментом для відновлення економіки

після війни, забезпечуючи робочі місця, залучення інвестицій та розвиток експорту. Актуальність цього дослідження обумовлена необхідністю розробки стратегій для посилення ролі України в глобальній стартап-екосистемі, що є важливим чинником економічного розвитку та міжнародного співробітництва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

У науковій літературі обмежено висвітлено комплексний аналіз стартап-екосистеми України в контексті її глобального позиціонування. Ці питання частково досліджувалися такими авторами як: Яцкевич І.В., Петрашевська А.Д., Кемарська Т.Г. [1], Хаустов М.М. [2], Тягунова З., Кравчук І., Томах В. [3], Гусаковська Т.О., Кужель Н.Л. [4], Сак Т.В., Шостак Л.В., Вознюк Ю.С. [5]. Ці автори надають важливі підходи до аналізу розвитку стартапів в Україні, їхньої ролі в інноваційній економіці, а також перспектив інтеграції на міжнародному рівні. Попри значний потенціал України у сфері інноваційної економіки, її

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0679-3940>

роль у глобальній екосистемі стартапів залишається недооціненою через низку структурних та інституційних бар'єрів. Відсутність цілісної стратегії розвитку стартапів, недостатнє фінансування, слабка інтеграція в міжнародні ринки, а також низький рівень інституційної підтримки створюють виклики для реалізації інноваційного потенціалу країни. Окремої уваги потребує дослідження можливостей сфери гостинності та туризму, яка здатна стати драйвером для розвитку стартапів завдяки своїй здатності генерувати нові бізнес-ідеї, залучати інвестиції та стимулювати міжнародне співробітництво. На сьогодні відсутнє комплексне розуміння ключових галузей, які є перспективними для стартапів в Україні, а також механізмів їхньої інтеграції в глобальну екосистему стартапів.

Постановка завдання. Метою статті є визначення ролі України в глобальній екосистемі стартапів шляхом аналізу її потенціалу, ключових галузей для розвитку стартапів, ролі інституційної підтримки та перспектив інтеграції в міжнародні ринки, а також обґрунтування значення сфери гостинності та туризму для стартапів у контексті інноваційної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна володіє значним потенціалом у сфері людського капіталу, зокрема висококваліфікованими фахівцями в галузі інформаційних технологій. Це підтверджується дослідженнями, які вказують на високий рівень підготовки ІТ-спеціалістів у країні. Відносно низькі витрати на ведення бізнесу та розробку продуктів роблять Україну привабливою для стартапів, особливо в умовах обмежених ресурсів. Тож, незважаючи на виклики, Україна демонструє здатність до інновацій, що підтверджується зростанням кількості стартапів та їх успіхами на міжнародній арені. Серед найбільш перспективних галузей для стартапів в Україні можливо виділити інформаційні технології (ІТ), агротехнології (AgTech), креативну економіку а також сферу гостинності. ІТ-сектор є провідним у розвитку стартапів в Україні, зокрема в таких напрямках, як розробка програмного забезпечення, кібербезпека та штучний інтелект. Стартапи в аграрному секторі спрямовані на впровадження інноваційних рішень для підвищення ефективності сільськогосподарства, таких як дрони для моніторингу врожаїв та цифрові платформи управління [6]. Розвиток стартапів у сфері креативних індустрій, включаючи дизайн, музику та мистецтво, сприяє диверсифікації економіки та створенню нових робочих місць. Сфера гостинності та туризму пропонує багатовекторні можливості для стартапів завдяки великому економічному потенціалу, глобальним трендам і попиту на інновації. В Україні ці галузі можуть стати ключовими драйверами розвитку регіональної економіки та інтеграції до світового ринку. Гостинність і, зокрема, туризм є одними з найбільших секторів світової економіки. За даними Всесвітньої

ради з туризму та подорожей (WTTC), у 2023 році туризм та супутні галузі забезпечили понад 10% світового ВВП. Такий значний економічний потенціал робить цей сектор привабливим для створення стартапів. У багатьох країнах, включаючи Україну, туризм має великий вплив на розвиток локальної економіки, що створює попит на інноваційні рішення для обслуговування туристів. Сфера гостинності відкрита для впровадження технологічних та операційних інновацій. Стартапи можуть запропонувати рішення для *цифровізації процесів*, зокрема: автоматизація бронювання, реєстрації та обслуговування гостей через додатки чи чат-боти (наприклад, сервіс *Airbnb*); *індивідуалізації послуг*: використання *big data* та AI для персоналізації туристичних послуг; *екологічності*: впровадження сталих технологій, наприклад, енергоефективних рішень у готелях чи еко-дружніх туристичних маршрутів. Розглядаючи питання попиту на стартапи в туризмі варто зазначити зміну поведінку споживачів, туристи все більше шукають індивідуальні, унікальні та зручні враження, що створює попит на інноваційні сервіси. Пандемія COVID-19 стимулювала розвиток стартапів, які спрямовані на безконтактні послуги, онлайн-тури та цифрові паспорти вакцинації. Внутрішній туризм України має величезний потенціал для розвитку, і ключову роль у цьому відіграють стартапи, які спрямовані на популяризацію локальних туристичних маршрутів. Завдяки таким ініціативам відкриваються нові можливості для дослідження унікальної культурної спадщини країни, яка є невід'ємною частиною її ідентичності. Такі проєкти не лише стимулюють економічний розвиток регіонів, але й підвищують зацікавленість громадян у збереженні історичних пам'яток, традицій і природних ресурсів. Таким чином, вони сприяють формуванню національної гордості та розвитку свідомого ставлення до рідної землі.

Інфраструктурні виклики, що виникають у сфері внутрішнього туризму, можуть стати каталізатором для створення інноваційних рішень стартапами. Зокрема, такі проєкти можуть зосередитись на модернізації транспортної мережі, забезпеченні доступу до віддалених туристичних локацій, розвитку комунікаційних платформ для зручного планування подорожей, а також покращенні умов для проживання та харчування. Завдяки інтеграції новітніх технологій, стартапи здатні зробити подорожі комфортнішими, доступнішими та привабливішими як для громадян України, так і для іноземних туристів, сприяючи загальному розвитку туристичної інфраструктури країни.

Ініціативи у сфері гостинності, такі як запуск гастрономічних турів, віртуальних екскурсій або платформ для агротуризму, є інноваційними відповідями на сучасні глобальні тенденції в туризмі. Гастрономічні тури дозволяють мандрівникам знайомитися з унікальними кулінарними традиціями регіонів, створюючи емоційний зв'язок з місцевою

культурою. Віртуальні екскурсії дають можливість людям подорожувати, не виходячи з дому, що особливо актуально в умовах обмеженого доступу до фізичних подорожей. Агротуризм, у свою чергу, сприяє популяризації сільського способу життя та екологічного туризму, що відповідає запиту на стійкий розвиток. Такі ініціативи підвищують привабливість внутрішнього туризму та сприяють економічному зростанню локальних громад. Підтримка інновацій у сфері гостинності є ключовим фактором для розвитку сучасного туризму. В цьому аспекті доцільно виділити роль акселераторів. Платформи, як-от Booking Booster або Plug and Play Travel & Hospitality Accelerator, надають стартапам унікальні можливості для розвитку. Вони пропонують фінансову підтримку, менторство, доступ до глобальних мереж та експертні консультації, що сприяє швидкому зростанню інноваційних ідей у сфері гостинності.

Туризм тісно переплітається з такими сферами, як IT-технології, креативна економіка та екологія. Наприклад, використання IT дозволяє створювати мобільні додатки для бронювання, віртуальні тури та інші цифрові рішення. Креативна економіка

сприяє розробці унікальних туристичних продуктів, таких як тематичні екскурсії чи квести, а екологічні ініціативи дозволяють зосередитись на сталому розвитку та популяризації екотуризму. Ці аспекти відкривають широкі перспективи для стартапів, роблячи сферу гостинності ще більш інноваційною та конкурентоспроможною.

Глобальні тренди, які стимулюють стартапи у сфері гостинності:

- розвиток «розумних» готелів із використанням IoT (Інтернету речей);
- зростання популярності віртуального туризму з використанням VR/AR;
- попит на еко-туризм і соціальну відповідальність у туризмі;
- використання AI для створення інтерактивних рекомендацій чи оптимізації маршрутів.

Стартапи у сфері гостинності як в Україні, так і за кордоном демонструють важливість використання цифрових технологій, автоматизації процесів та персоналізації послуг. Успішні приклади показують, що сфера гостинності є відкритою для інновацій та розвитку (таблиця 1).

Таблиця 1

Приклади успішних стартапів у сфері гостинності

Стартап	Короткий опис стартапу
Україна	
TripMyDream	Платформа для планування подорожей, яка допомагає користувачам знаходити найкращі варіанти авіаквитків, готелів і турів. Особливістю стартапу є використання алгоритмів для персоналізації рекомендацій. Стартап входить до топ-туристичних платформ Східної Європи.
HotelFriend	Хмарна платформа для управління готелями, яка дозволяє автоматизувати процеси бронювання, сервісів та платежів. Пропонує мобільний додаток для гостей готелів. Використовується в готелях України та Європи.
Restream	Стартап із Києва, який розробляє платформи для ресторанного бізнесу, дозволяючи автоматизувати бронювання столиків та управління обслуговуванням клієнтів. Особливістю стартапу є легкий інтегрований інтерфейс, адаптований під українські ресторани.
Qrwaiter	Система QR-меню для ресторанів, яка дозволяє клієнтам переглядати меню, замовляти та оплачувати безпосередньо через смартфон. Система спростила процес обслуговування під час пандемії COVID-19.
Workcelerator	Платформа для пошуку персоналу в сфері гостинності, що з'єднує кандидатів із роботодавцями у готелях та ресторанах. Особливістю є орієнтація на швидкий найм тимчасового або сезонного персоналу.
Закордонні стартапи	
Airbnb (США)	Онлайн-платформа для короткострокової оренди житла по всьому світу. Надає можливість знайти унікальні житлові простори — від квартир до будинків на деревах. Один із найбільших стартапів у сфері гостинності із глобальною присутністю.
Oyo Rooms (Індія)	Глобальна платформа для бронювання доступного житла, яка стандартизує номерив невеликих готелях. Присутній у понад 80 країнах.
Cloudbeds (США)	Платформа для управління готельними процесами, яка дозволяє об'єднувати системи бронювання, управління клієнтами та фінансову аналітику. Інтегрується з сотнями онлайн-платформ для бронювання.
Deliveroo (Велика Британія)	Сервіс доставки їжі, який співпрацює з ресторанами для забезпечення швидкої доставки. Пропонує "хмарні кухні", що розширюють можливості ресторанів. Одна з провідних платформ у Європі.
SevenRooms (США)	Платформа для управління гостями в ресторанах, яка включає бронювання, CRM-системи та маркетинг. Особливістю є орієнтація на підвищення лояльності клієнтів за допомогою персоналізації. Використовується в тисячах ресторанів по всьому світу.
Tock (США)	Платформа для управління бронюваннями в ресторанах і організації передплатених заходів. Допомагає ресторанам ефективно управляти доходами через попередні бронювання.

Source: systematized by the authors according to the data <https://forinsurer.com/stat>

Розглядаючи перспективи інтеграції українських стартапів у міжнародні ринки варто відзначити те, що українські стартапи активно адаптуються до міжнародних стандартів, що сприяє їх успішному виходу на глобальні ринки. Зростає кількість успішних продажів українських стартапів міжнародним компаніям, що свідчить про їх конкурентоспроможність. Грантові програми від міжнародних організацій, таких як USAID та Horizon Europe, сприяють розвитку українських стартапів та їх інтеграції у глобальну економіку. Перспективним є створення інноваційних хабів. Розвиток технопарків та інноваційних хабів, таких як UNIT.City, сприяє інтеграції українських стартапів у міжнародну екосистему. Посилення співпраці з міжнародними партнерами відкриває нові можливості для українських стартапів на глобальному ринку.

Висновки. Дослідження показало, що Україна володіє значним потенціалом для розвитку стартап-екосистеми завдяки кваліфікованому людському капіталу, особливо в ІТ-секторі, доступності економічних ресурсів і наявності інноваційних платформ, таких як "Дія.City". Основними галузями, які демонструють найбільші перспективи, є інформаційні технології, агротехнології та креативна економіка, які відповідають глобальним тенденціям сталого розвитку та цифровізації. Акселератори, інкубатори та міжнародна співпраця виступають важливими елементами підтримки стартапів, сприяючи їх інтеграції у глобальні ринки через залучення грантів, інвестицій та участь у міжнародних подіях. Сфера гостинності та туризму, зокрема, є стратегічно важливою для стартапів, надаючи можливості для інновацій у персоналізації послуг, цифровізації процесів і впровадженні сталих рішень. Водночас стартап-екосистема України стикається з викликами, такими як нестача інфраструктури, потреба у стабільному нормативно-правовому середовищі та обмежений доступ до міжнародних ринків. Успішні приклади українських стартапів, таких як Grammarly і Reface, підтверджують можливість успішної інтеграції у глобальну екосистему за умов цілеспрямованої підтримки.

Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення регіональних стартап-екосистем України, оцінку ефективності державних програм, і їх вплив на бізнес-середовище. Особливо важливим є аналіз механізмів інтеграції стартапів у міжнародні ринки, включаючи вивчення потреб інвесторів та адаптацію продуктів до різних культурних та економічних умов. Окремої уваги заслуговує розробка інноваційних рішень у сфері гостинності, таких як використання штучного інтелекту, інтернету речей та екологічних технологій, що здатні підвищити конкурентоспроможність галузі. Перспективним напрямом також є аналіз соціального впливу стартапів, їхньої ролі у вирішенні суспільних проблем та підтримці локальних громад.

Таким чином, результати дослідження надають базу для подальшого вивчення стартап-екосистеми України та сприяють розробці практичних рекомендацій для її ефективного розвитку та інтеграції у глобальний контекст.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Яцкевич І. В., Петрашевська А. Д., Кемарська Т. Г. Формування та розвиток стартапів в Україні: тенденції і перспективи. *Вчені записки ТНУ ім. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Т. 31(70) № 1. С. 145–149. URL: https://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_1/26.pdf
2. Хаустов М.М. Стартапи: створення та масштабування : монографія. Харків : ФОРМ Лібуркіна Л. М., 2023. 224 с.
3. Тягунова З., Кравчук І., Томах В. Українські стартапи на міжнародних ринках. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-5>
4. Гусаковська Т. О., Кужель Н. Л. Розвиток стартапів в Україні: проблеми та перспективи. *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 29–34. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-29-34>
5. Сак Т. В., Шостак Л. В., Вознюк Ю. С. Розвиток стартапів в Україні: теоретичні аспекти, тенденції, можливості. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 65. С. 43–48. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct65-7>
6. Губарева І. Екосистеми стартапів в Україні: проблеми, тенденції, перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023. №55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-95>
7. Ukrainian startup ecosystem. Report. Cofund. 2022. URL: https://www.startupbridge.eu/wp-content/uploads/2022/01/PUSB_REPORT_UKRAINIAN_STARTUP_ECOSYSTEM_2022.pdf

REFERENCES:

1. Yatskevych I.V., Petrashevskaya A.D., Kemarska T.H. (2020). Formuvannia ta rozvytok startapiv v Ukraini: tendentsii i perspektyvy [Formation and development of startups in Ukraine: trends and prospects]. *Vcheni zapysky TNU im. Vernadskoho. Seriya: Ekonomika i upravlinnya*, vol. 31(70), no. 1, pp. 145–149. Available at: https://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_1/26.pdf
2. Khaustov M.M. (2023). Startapy: stvorennia ta masshtabuvannia : monohrafiya [Startups: creation and scaling: monograph]. Kharkiv : FOP Liburkina L. M., 224 s.
3. Tyahunova Z., Kravchuk I., Tomakh, V. (2023). Ukrainski startapy na mizhnarodnykh rynkakh [Ukrainian startups in international markets]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-5>
4. Husakovska T.O., Kuzhel N.L. (2020). Rozvytok startapiv v Ukrayini: problemy ta perspektyvy [Development of startups in Ukraine: problems and prospects]. *Problemy ekonomiky*, no. 4, pp. 29–34. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-29-34>
5. Sak T.V., Shostak L.V., Voznyuk Yu.S. (2022). Rozvytok startapiv v Ukrayini: teoretychni aspekty, tendentsiyi, mozhlyvosti [Development of startups in Ukraine: theoretical aspects, trends, opportunities]. *Infrastruktura rynku*, no. 6, pp. 43–48. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct65-7>

6. Hubaryeva I. (2023). Ekosystemy startapiv v Ukrayini: problemy, tendentsii, perspektyvy [Startup Ecosystems in Ukraine: Problems, Trends, Prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-95>

7. Ukrainian startup ecosystem. Report. Cofund. 2022. Available at: https://www.startupbridge.eu/wp-content/uploads/2022/01/PUSB_REPORT_UKRAINIAN_STARTUP_ECOSYSTEM_2022.pdf